

Referanser: KR 66/23

Arkivsak: 22/04462-3

Etiske retningslinjer for Den norske kirke

Sammendrag

Kirkerådet behandlet sak KR 66/23 *Etiske retningslinjer for Den norske kirke* på sitt møte 21.09.2023 og fattet følgende vedtak: «Saken utsettes til et senere møte.»

Nå foreligger et nytt forslag til etiske retningslinjer som er utarbeidet ut fra de innspillene som kom fram i Kirkerådets møte.

Forslag til plakat til rådene om etiske retningslinjer ligger nederst i saksdokumentet.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet oppfordrer alle valgte råd i Den norske kirke til å behandle og vedta etiske retningslinjer for sitt arbeid. Forslag til felles etiske retningslinjer tilgjengeliggjøres for alle valgte råd og inngår i kursopplegget for nyvalgte rådsmedlemmer vinteren 2024.
2. Kirkerådet gir direktøren fullmakt til å ferdigstille forslaget til etiske retningslinjer ut fra innspillene som kom fram i møtet, og i samråd med KA.

Saksorientering

Bakgrunn

Fra flere hold er det etterspurt forslag til felles etiske retningslinjer for rådene i den kirkelige styringsstrukturen. Nå foreligger et forslag utarbeidet av Kirkerådet i samarbeid med KA. Rådene har ulike mandater og oppgaver og lokale forhold varierer. Dette tilsier at det enkelte rådet bør vedta sine egne, tilpassede

retningslinjer, med utgangspunkt i det som er foreslått i saken her. Når hvert enkelt råd vedtar retningslinjene for sitt arbeid, bidrar det også til økt bevissthet om saken.

Menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene. De kirkelige fellesrådene samordner kirkelige planer i kommunen og forvalter fellesskapets ressurser som forvaltningsorgan for økonomi og kirkebygg, som tjenesteyter, som arbeidsgiverorgan og som de fleste steder også lokal gravplassmyndighet. Kirkerådet leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå.

Alle rådene er forpliktet på kirkens lære og forventes å være med å fremme Den norske kirkes visjon om «mer himmel på jord». Rådene utgjør styringstjenesten i en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.¹ Som kollegium er rådene underlagt biskopens tilsyn.

Valgte rådsmedlemmer på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå ivaretar tillitsverv i kirken på vegne av medlemmene. For å oppnå og vedlikeholde tillit er det viktig at rådsmedlemmer opptrer og handler i samsvar med kirkens visjon og verdier og tar beslutninger gjennom gode og åpne kollegiale prosesser. Tillit må videre forvaltes i tråd med lov, kirkeordning og regelverk. Som ombud og representanter for kirkens medlemmer skal rådene ta beslutninger og styre soknets og kirkens felles anliggender.

Både kirkens medlemmer og samfunnet har forventninger til etisk bevissthet og åpenhet i rådenes arbeid.

Formål og målgruppe

Etiske retningslinjer for arbeidet i kirkelige råd har som formål å sikre god praksis og etablere en felles standard som samsvarer med kirkens verdigrunnlag.

Retningslinjene skal sikre en effektiv, tillitsskapende og bærekraftig virksomhet og forvaltning. De gir også trygghet i møte med etiske dilemmaer i rådenes arbeid.

De etiske retningslinjene skal gjelde både for rådene som fellesskap, men også for det enkelte rådsmedlem (uavhengig om en er folkevalgt, ansattvalgt, sokneprest, prost eller biskop med fast sete i rådet). Rådene, på ulike nivåer, utgjør som kollegium kirkens representative styringsorganer, og det er derfor ønskelig at det finnes tilnærmet like etiske spilleregler i den kirkelige rådsstrukturen.

Forslaget til retningslinjer

Forslaget til etiske retningslinjer er utformet slik at det enkelte rådet kan vurdere og spesifisere dem, slik at de gjøres relevante i egen sammenheng. En etisk plakat kan med fordel være på én side, i et enkelt språk og gjerne kreativt utformet.

Forslaget bygger på:

1. God oppførsel for medmenneskelig samhandling
2. Norsk lovverk (trossamfunnsloven, andre lover som omtaler Den norske kirke, arbeidslivslovgivning, diskrimineringsvern m.m.)
3. Den norske kirkes ordning, regelverk, strategier og planer

Det første åpner for det enkelte rådets skjønn og vurderinger. Rådet må videre etablere en felles forståelse av implementeringen av relevante lover, regelverk og planer i rådets arbeid.

¹ [Strategi for Den norske kyrkja - Den norske kirke \(kirken.no\)](#)

Høy etisk standard forutsetter jevnlig refleksjon rundt etiske problemstillinger. Det anbefales derfor at rådet årlig gjennomfører en egevaluering av arbeidet i rådet, herunder en samtale om de etiske retningslinjene – gjerne med eksempler som illustrerer dilemmaer.

Rådenes ledere har en viktig rolle i å initiere denne typen refleksjon, for å følge opp de etiske retningslinjene i rådets kontinuerlige arbeid og dermed for arbeidet med å bygge en kultur med etisk bevissthet i de folkevalgte organer.

Alle råd bør nedfelle sine etiske retningslinjer skriftlig og legge dem ut på aktuelle hjemmesider. En slik åpenhet inngir tillit.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Forslaget til felles etiske retningslinjer for valgte råd i Den norske kirke gjøres tilgjengelig i Ressursbanken.no, og oppfordring til behandling og vedtak av etiske retningslinjer vil inngå i planlagte kursopplegg for nyvalgte råd. Dette vil ikke innebære egne økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Etiske retningslinjer – forslag plakat til rådene

Rådet som representant for menigheten og kirkens medlemmer

1. Rådsmedlemmer i Den norske kirke er lojale mot kirkens verdigrunnlag og opptrer med integritet og ansvarlighet.
2. Rådsmedlemmer er seg bevisste på at de skal medvirke til å realisere kirkens mål, visjoner og strategier.
3. Rådsmedlemmer møter hverandre med respekt og praktiserer en dialogisk og trygg samtaleform slik at alle får gitt uttrykk for egne meninger og meningsmangfoldet verdsettes. Rådet bestreber seg på å fatte vedtak hvor også mindretallsoppfatninger ivaretas.
4. Rådsmedlemmer behandler alle i rådet som likeverdige og respekterer den enkeltes grenser. Diskriminering og trakassering på grunnlag av alder, kjønnsorientering og identitet, funksjonsevne, bakgrunn og andre relevante forhold skal ikke forekomme. Alle er kjent med kirkens varslingsrutiner.
5. Rådet opptrer som et kollegium, og rådsmedlemmer vurderer sin individuelle ytringsfrihet opp mot lojalitet til beslutninger som er truffet i eget råd, eller forpliktende beslutninger truffet i andre råd. I kontakt med redaktørstyrte medier og i sosiale medier ivaretar rådsmedlemmer sin individuelle ytringsfrihet gjennom å være saklig, reflektert, inkluderende og i tråd med kirkens verdier.
6. Rådet ivaretar sitt ansvar for kirkens omdømme. Konflikter i rådet håndteres i henhold til personvern, omsorg og folkeskikk.

Rådet som forvalter, beslutnings- og kontrollorgan

7. Rådsmedlemmer praktiserer gjeldende regler om taushetsplikt.²

² Det legges inn referanser til aktuelle lover og regelverk

8. Rådsmedlemmer er kjent med reglene for habilitet og er klar over at en selv har ansvar for å opplyse om mulig inhabilitet. I saker som indirekte vil kunne berøre eget arbeidsforhold (organisering, oppgave- og arbeidsfordeling, arbeidsmiljø, tariffspørsmål mv), bør tilsatte rådsmedlemmer utvise særskilt aktsomhet.
9. I kraft av å være rådsmedlem tar man ikke imot fordeler, gaver, arv, lån eller andre ytelser som er egnet til å påvirke ens beslutninger i rådet. Det er nulltoleranse for korrupsjon og bestikkelser.
10. Rådet praktiserer åpenhet og innsyn i beslutningsprosesser. Dette er en forutsetning for tillit til rådet og rådsmedlemmene. Transparens er en viktig forutsetning for et velfungerende kirkedemokrati. Sakspapirer og protokoller gjøres så langt som mulig offentlig tilgjengelig.
11. Rådet ivaretar sitt ansvar for at soknenes, bispedømmets eller rettssubjektet Den norske kirkes økonomi, bygninger, ansatte og frivillige forvaltes og behandles på best mulig måte innen rammene av gjeldende lov- og regelverk.
12. Rådet ivaretar sitt ansvar for at innkjøp og innkjøpsprosedyrer skjer etter gjeldende regler om anbud, at tilskuddsmidler fra offentlige og private kilder forvaltes og rapporteres på i tråd med forutsetningene, og at forpliktelser på bærekraftsmålene legger rammer for prioriteringer i daglig drift.
13. Rådets strategiske mål og prioriteringer gjennom plan- og budsjettvedtak følges opp gjennom egenevaluering og rutiner for egenrapportering.

Rådet som arbeidsgiver (ikke aktuelt for alle råd)

14. Rådet kjenner og gjør sin plikt til å fremme likestilling og mangfold og å avverge alle former for diskriminering, særlig ved ansettelser.
15. Rådet er ansvarlig for at ansattes arbeidsmiljø ivaretas, og skal fremme trivsel og arbeidsglede.
16. Rådet ivaretar sin rett og plikt til å evaluere ansattes oppfølging av vedtak og resultatoppnåelse. Rådets evalueringer må skje på en måte som ikke oppleves som urimelig eller krenkende for enkeltansatte.
17. Rådet følger fastsatte rutiner for behandling av personopplysninger og ivaretar enkeltpersoners rettigheter, som for eksempel ved utarbeidelse av søkerlister.³
18. Rådet bidrar til at kirken er en trygg og inkluderende arbeidsplass. Både ansatte og frivillige medarbeidere har rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Rådet har som styringsorgan ansvar for at det finnes enkelt tilgjengelige og skriftlige rutiner for mottak og saksbehandling av varsling. Ved varsling skal hensynet til både varsler og den det varsles om, ivaretas.

³ Et eksempel er håndtering av personopplysninger ved tilsetning. For å sikre offentlighet bør det avklares med søkere på forhånd at man praktiserer offentlighet eller meroffentlighet:
[Ansettelser i Den norske kirke: Offentlige søkerlister og partsinnsyn - Den norske kirke \(kirken.no\)](#)